

Dedova knjiga.

Pritečejo veselo vnuki,
Ko ded iz skrinje risane
Debelo knjigo vzame: lepe
Reči so v nji napisane.

Ded k mizi javorovi sede,
Razgrne knjigo pred seboj,
Stojé pozorno vnuki v krogu
In vanj uprejo pogled svoj.

Zamolklo in otožno starčkov
Razlega glas po sobi se,
Kot duh iz časov bi preteklih
Tožeč oglašal v grobi se.

O dnevih čita ded, ko vžival
Slovenec zlato je prostost:
Takrat je v polji delal svojem
In v svoj loviti je hodil gozd.

Iz srede domačinov kneze,
Župane sam si volil je,
Boga, zaščitnika svobode,
V jeziku svojem molil je.

Boljar in knez v jeziku istem
Z družino svojo je kramljaj,
In tujec blagoslavni govor
Slovenca je občudoval.

Ko Turk je pridivjal, polmesec
V levici in v desnici meč,
Kdo je branil vero sveto,
Boril se zanjo krvaveč?

Ves svet proslavljal je Slovenca,
Ves svet mu pel je čast vesel,
Ko vračal se je zmagonosno,
Ko vero sveto je otel . . .

Zamislil ded se in preneha,
Otožno dene knjigo v kraj:
„Dà, dà, tako je, vnuki, bilo,
A vse drugače je sedaj!“

In vnuk pred deda trdo stopi,
Srdito stisne v pest rokó,
Naguba se mu čelo mlado,
Oči grozeče zasijó:

»O ded, povejte mi, če tudi
Ostali svet ima srce?
Zakaj z zatiranjem povrača
Dobrote nam velike te?

O ded, zakaj tako zatiran
Naš rod je, davnih dnij junak?
Zakaj pravice sam ne tirja?
Ko jaz vže bil bi mož krepak . . .«

Kot zvezde jasne upa, starčku
Solzé priplavajo v oči,
V naročje vnuka ded oklene
In boljših dnij se veseli.

St. pl. Orlovič.

Petránova Ljudmila.

(Povest. — Spisal Dobrávec.)

III.

Minilo je kakih deset let. Ljudmila je dorasla in dovrševala vsakdanjo šolo.

Videli smo takoj začetkoma naše povesti, kako plemenito srce je imela. Tiha solza se ji je prikradla v oko, ko je stopala iz Korenove hiše domov. Svetli žarki pomladnega solnca so se odsevali v njenem vencu; odsevali so pa tudi v solzi, ki se je potočila po njenem licu. Kateri odsev je bil lepši, ne morem vam povedati.

»Ti si jokala, moja Milka«, dejala je mati in poljubila hčerko na čelo. Jokala si same sreče in zadovoljnosti. Tudi jaz se radujem danes s teboj, moje dete.«

Ljudmila je povedala ihté, kaj se ji je zgodilo medpotoma iz cerkve in kako mrzlo so jo odpravili iz Korenove hiše.

»Lepo je in prav, da si to storila. Oče nebeški ti je zapisal to dobro delo; sedaj pa pomisli, kaj je bolje: posvetna hvala ali nebeško plačilo.«

Ljudmila ni rekla ničesar, lahno je zardela in se skoro sramovala svoje slabosti. Mati je spoznala njeno zadrego, zato je ni več spominjala tega, marveč je dejala: »O, da bi živel še danes tvoj oče, kako srčno bi se veselil tvoje sreče. Toda upajva, da gleda z nebesnih višav na naju obe in se raduje z nama. On prosi pri Bogu za naju, da se nama ne zgodi krivica.«

Ljudmili so solze zalile oči. Mati jo je posadila zraven sebe na klop in začela: »Do danes ti nisem še pravila tega. Nisem si upala kalíti tvoje otroške sreče, tudi danes naj zato toga ne obsenči tvojega srca. Človek obrača, Bog obrne.

Tisto leto je bil kapitan Pavel na dopustu. Skupno sta odhajala s tvojim ranjkim očetom, Pavel na svoje mesto, oče v službo na Reko. Rajni tvoj oče naju je potem obiskaval vsako nedeljo. To so bili najlepši časi našega življenja. Ali na svetu ni stalne sreče. Oče ni bil še dobro leto v novi službi, ko ga je ujela na potu od železniške postaje proti domu huda ploha. Do niti moker je prišel domov in legel v posteljo, iz katere ni nikoli več vstal. Zgrabila